

מטרות הפעילות

- לבחון מקרוב את משמעות יום הכיפורים בהיבט אישי וחברתי.
- להבין כיצד יום הכיפורים מחזק את תחושת השייכות ואת האחריות ההדדית.

משך הפעילות: 45 דקות

[פתיחה \(10 דקות\)](#)

[משחק ודיון \(25 דקות\)](#)

[סיכום \(10 דקות\)](#)

[נספחים](#)

[העשרה](#)

יום כיפור בישראל

כאשר מזמן אותנו המקום

יום הכיפורים מזמן אותנו, בני אדם מכל חלקי החברה הישראלית, אל "אותו מקום". בזמן נתון, כולנו מפסיקים את מלאכתנו ומתאפשר לנו לבחור לעשות חשבון נפש אישי וחברתי. במערך זה, נעסוק במשמעותו של יום הכיפורים בתקופתנו, בהיבט האישי ובהיבט החברתי.

נפתח את המערך בסיפור קצרצר של אתגר קרת על יום הכיפורים, ודרכו נעסוק בתפיסה של כל אחד את היום הזה ובהרגשה המלווה אותו, נמשיך במשחק מחשב שדרכו נביע את רגשותינו כלפי יום הזה ונעלה הצעות לדברים שאפשר לעשות ביום זה ברמה אישית וחברתית. נסיים בציון הערכים שבאו לידי ביטוי בפעילות.

פתיחה

(10 דקות)

✓ **נפתח** בקריאת קטע שכתב אתגר קרת על יום הכיפורים: "**אם חגים היו ילדים**" (נספח 1)

✓ בתום הקריאה, **נשאל** את התלמידים:

- למה הייתם אתם מדמים את יום הכיפורים? (לאו דווקא לילדים כפי שעשה אתגר קרת) מדוע?
- חשבתם פעם על יום הכיפורים כחג אהוב? פרטו.

✓ **נציין** כי יום הכיפורים נחשב כיום הקדוש ביותר בדת היהודית, והוא מיועד לחשבון נפש אישי וחברתי.

יום זה, הנקי מהסחות ומענייני דיומא, מאפשר לכל אחד מאיתנו לעצור ולחשוב בינו לבין עצמו: במה אני מאמין, אילו ערכים מובילים אותי בחיי, באיזה חברה אני חי ומה הייתי רוצה לעשות כדי להיות אדם טוב יותר וכדי לקדם את החברה שבה אני שואף לחיות.

משחק ודיון

(35 דקות)

- ✓ נשחק ב- [Tricider](#) – נעלה רעיונות והתייחסויות לרעיונות (יתרונות וחסרונות).
- ✓ נקרין את התוצאות ([לדוגמה](#)) ונבחן את הרעיונות ([לדוגמה](#)).
- ✓ נדון באמצעות [שאלות](#) במשמעויות השונות שעלו מהרעיונות שנכתבו בלוח המשחק.
- ✓ נבחר [ברעיון](#) ליישום בהצבעה.
- ✓ תכננו תוכנית לביצוע הרעיון (מצ"ב [דף משימה בקבוצות](#)).

מעשה טוב לקראת יום כיפור

בעמודה של הרעיונות כתבו רעיונות למעשים חברתיים ערכיים שניתן לממש כמעשה כתתי לקראת יום הכיפורים

בעמודה של יתרונות חסרונות בחרו 1-2 רעיונות ש"מדברים אליכם" והגיבו

לבסוף ערכו הצבעה לבחירת הרעיון המקובל על הרוב וצאו לביצוע המשימה

רעיונות

לסייע לאנשים מוגבלים וקשישים להגיע לבית הכנסת
מאת יותם

לארגן קבוצת ילדים לרכיבה קבוצתית על אופניים להכרת הישוב
מאת יותם

יתרונות וחסרונות

+ מאוד נחוץ יש הרבה שמעוניינים להגיע לבית כנסת וקשה להם
מאת רון

- גזל זמן רב
מאת נועה

הוסף טיעון

+ מגבש חברתית
מאת יותם

+ מגביר את תחושת השייכות ליישוב
מאת מיה

- מעייף בצום
מאת גל

הוסף טיעון

הצבעות

גל
1 הצבעה

יותם
רון
2 הצבעה

דוגמות לרעיונות למעשים טובים לקראת יום כיפור

- לחשוב ממי אני רוצה לבקש סליחה, לשתף חבר ולבצע את בקשת הסליחה פנים אל פנים (לא בטלפון או בהודעה כתובה).
- לסייע לאנשים שלהם צרכים מיוחדים להגיע לבית כנסת ולו לזמן קצר (קשישים, אנשים שלהם מוגבלויות פיזיות, ילדים שלהם מוגבלויות, חיילים בודדים).
- לחלק חבילות מזון מתוקות לסיום הצום.
- לעבור בבתים של קשישים ולשאול אם הם צריכים עזרה כלשהי לקראת יום כיפור.
- לארגן קבוצות ילדים לרכיבה על אופניים להכרת היישוב או השכונה קצת יותר לעומק.
- לארח חברה לאנשים בודדים (חיילים בודדים וכד').

שאלות לדיון

במליאה

- **בחנו** את היתרונות ואת החסרונות שברעיונות שעלו במשחק ל"מעשה טוב לקראת יום הכיפורים". מה לדעתכם צריך לשנות ומה להשאיר? נמקו.
- אילו ערכים שבין אדם לחברו מבטא כל רעיון?
- מה יותר חשוב לדעתך לקיים מצווה ה' (תפילה, צום) מעשה טוב כלפי חבר (בקשת סליחה, עזרה לזולת)? מדוע?
- איזה מבין הרעיונות נראה לכם ישים? האם יש בו עשייה חברתית?

בחירת הרעיונות ליישום

במליאה

- **בחנו** את היתרונות ואת החסרונות שברעיונות שעלו במשחק ל"מעשה טוב לקראת יום הכיפורים". מה לדעתכם צריך לשנות ומה להשאיר? נמקו.
- איזה מבין הרעיונות נראה לכם ישים? האם יש בו עשייה חברתית?
- **הצביעו** לבחירה ברעיון ליישום (חזרה למשחק והצבעה).
- **הצגת שני** הרעיונות שזכו למרב הקולות.
- **בחרו** ברעיון אחד מבין שני הרעיונות שקיבלו את מרב הקולות.
- **התחלקו** לקבוצות על פי הרעיון שבחרתם (כך שכל משתתפי הקבוצה בחרו באותו רעיון).

דף משימה בקבוצות

תכננו ביצוע בפועל של המעשה הטוב שבחרתם וכתבו תוכנית פעולה:

- הגדירו אוכלוסיית יעד (לדוגמה: קשישים, חולים, חיילים בודדים, רווקים, ילדים שלהם צרכים מיוחדים).
- הגדירו מטרה.
- קבעו את סדר הפעולות הנדרש ליישום הרעיון.
- חלקו משימות בין חברי הקבוצה.
- הציעו דרכים לגיוס משאבים (לדוגמה: רשימת גופים ואנשים שאפשר להיעזר בהם ועוד).
- ערכו רשימה של עזרים ושל ציוד הנדרשים לכם.
- קבעו לוח זמנים.

סיכום

(10 דקות)

- **נכנס** את כולם למליאה לדיון.

"כאשר מזמן אותנו המקום, אנו עוזבים את מידותינו הרעות ומשתדלים לדבוק במידותינו הטובות" (ש"י עגנון)

- **נספר:** ש"י עגנון כתב שורה זו על סיטואציה שבה אנשים רבים נמצאים באותה ספינה, לא מבחירה, אלא כי פני כולם לאותו יעד. במצב כזה, לדברי עגנון, אנשים נוטים להשתדל להתחשב זה בזה, להיות יותר סובלניים ולהתנהג על פי מידותיהם הטובות.

יום הכיפורים מזמן אותנו לאותו מקום, גם פיזית וגם רוחנית. ביום זה אנו מנסים להתמקד במידות הטובות שלנו.

אופציה א'

- מה דעתכם על דברי עגנון?
- איך זה מתקשר לפעילות שלנו על יום הכיפורים?

אופציה ב'

- מהם הערכים המרכזיים שעולים מן המעשים הטובים שבחרתם לעסוק בהם לקראת יום הכיפורים?
- האם הם תואמים את הערכים האישיים שלכם?

נספח 1: "אם חגים היו ילדים" – אתגר קרת

יום כיפור תמיד היה החג שהכי אהבתי. עוד בימי הפעוטון, כשכל שאר הילדים אהבו את פורים בגלל התחפושות, את חנוכה בגלל הלביבות ואת פסח בגלל החופשה הארוכה, אני ננעלתי על יום כיפור. "אם חגים היו ילדים," חשבתי לעצמי פעם, כשעוד הייתי נער, "אז פורים וחנוכה היו הכי מקובלים, ראש השנה היתה הכי יפה בכיתה ויום כיפור היה מין ילד קצת מוזר כזה, מתבודד, אבל הכי מעניין מכולם.

אולי זה כי יום כיפור הוא החג היחיד שמכיר, בעצם מהותו, בחולשה אנושית. אם בפסח משה רבנו ואלוהים סגרו חשבון עם המצרים, בחנוכה יהודה המכבי כיסח את הצורה ליוונים, וביום העצמאות נלחמנו באומץ וזכינו במדינתנו, ביום כיפור אנחנו כבר לא שושלת או עם, אנחנו אוסף אינדיבידואלים שמביטים במראה, מתביישים במה שצריך להתבייש ומתנצלים על מה שאפשר להתנצל. ואולי, בעצם, זאת התכונה שמשכה אותי ליום כיפור מלכתחילה: שמכל החגים היהודיים והלאומיים אותם אנו חוגגים בישראל יום כיפור הוא החג הכי פרטי, חג שבו אתה עומד בודד מול מעשיך ותוצאותיהם בלי שידורי טלוויזיה, בלי בתי קפה ומסעדות, בלי חנויות עמוסי מוצרים ושאר הרעש הרגיל של היומיום שמרכך את זה. זה החג שבו אתה פוגש את המציאות כפי שהיא, בלי ריאליטי מטמטם לשקוע בו, בלי עדכוני חדשות, ובלי ארטיק שוקו בננה שיציע לך איזו נחמה.

נספח 1: המשך

יום כיפור היה ונשאר בשבילי ה-חג, תמיד. ולכן, למרות שכבר שנים אני לא טורח לאחל לאנשים שנה טובה בראש השנה ומתעצל להתחפש בפורים, לקראת יום כיפור אני עושה מעשה ומבקש סליחה מאנשים שאני מרגיש שפגעתי בהם. זה לא קורה פעמים רבות מדי, אבל כשאני כבר מתקשר לבקש סליחה ממישהו, בעוד אני ממתין נבוכ על הקו לתשובה ובאותו זמן מתפלל עמוק בלב שאיש לא יענה ואוכל להסתפק בהודעה מתנצלת במשיבון, אני מרגיש בכל רמ"ח אברי שיש משהו מאוד בריא בלהיות מוכרח לבקש סליחה. אז נכון שקל יותר לאהוב חג שמצווה לאכול בו סופגניות ממולאות בריבה מאשר חג שדורש ממך להעמיד את עצמך במקום פגיע ולא נוח, אבל כשאתה סוף-סוף גומר עם זה אתה מרגיש שבזכות החג המוזר הזה נפטרת ממה שהעיק עליך כבר הרבה מאוד זמן בלי שבכלל היית מודע לעד כמה

נספח 2: הרחבה והעשרה

קיימים היבטים הקשורים ליום הכיפורים גם בדתות אחרות, להרחבה קראו:

[סליחה בדתות השונות](#)

[צום בדתות השונות](#)

